

Curriculum vitae

<p>Nom: Julia Laffranque (née Vahing) Date de naissance: Nationalité: estonienne Langues: estonien (langue maternelle), maîtrise de l'anglais, du français, de l'allemand et du finnois Mariée, mère de trois enfants Courriel:</p>	
---	--

Expérience professionnelle

Carrière

Actuellement

- Depuis 2004: juge à la Cour suprême d'Estonie (membre de la chambre administrative et de la chambre de contrôle de constitutionnalité)
- Depuis 2021: membre du comité visé à l'article 255 du traité sur le fonctionnement de l'Union européenne
- Depuis 2022: contrôleuse des garanties de procédure pour les enquêtes effectuées par l'Office européen de lutte antifraude (OLAF)
- De 2016 à septembre 2024: professeure invitée de droit européen à l'université de Tartu

Antérieurement

- 2021: directrice adjointe, directrice des programmes, Académie de droit européen (ERA), Trèves
- 2011-2020: juge à la Cour européenne des droits de l'homme de Strasbourg (de 2013 à 2016: présidente du comité d'organisation du séminaire judiciaire; de 2015 à 2018: vice-présidente de la deuxième section)
- 2011-2016: professeure de droit européen à l'université de Tartu
- 2010-2016: membre de la Cour permanente d'arbitrage
- 2006: juge ad hoc à la Cour européenne des droits de l'homme
- 2006-2011: professeure associée de droit européen à l'université de Tartu
- 2002-2004: secrétaire générale adjointe, chargée de la rédaction législative, ministère de la justice, Estonie – coautrice des amendements constitutionnels estoniens en vue de l'adhésion à l'Union européenne
- 1999-2002: haute fonctionnaire: cheffe de la division du droit de l'Union européenne et des relations extérieures, ministère de la justice, Estonie
- 1999-2002: chargée de cours en droit de l'Union européenne, académie estonienne des

sciences de la sécurité, institut de droit, université de Tartu

- 1996-1999: experte en droit de l'Union européenne, ministère de la justice, Estonie
- Assistant, Hochschulamt, Freie Hansestadt Hamburg, Allemagne

Activités

- 2018-2023: membre du comité scientifique de l'Agence des droits fondamentaux de l'Union européenne
- 2010-2012: présidente de la Fédération internationale pour le droit européen (FIDE)
- 2008-2010: présidente du Conseil consultatif de juges européens (CCJE) du Conseil de l'Europe
- Depuis 2019: membre du comité consultatif de l'ERA, et depuis 2021: membre du conseil d'administration des Amis de l'ERA
- 2004-2013: présidente fondatrice de l'Association estonienne de droit européen, depuis 2013: présidente honoraire
- Depuis 2004: membre de l'Union des juges estoniens
- Depuis 1999: membre de la Société académique estonienne de droit (membre du conseil d'administration de 2004 à 2012)
- Depuis 1992: membre de l'Union des avocats estoniens (membre du conseil d'administration de 2005 à 2011)
- Depuis 1993: membre de l'Organisation académique Filiae Patriae
- 2020-2023: membre du conseil d'administration du réseau Avant Garde lawyers
- 2019-2023: Tagaranna Village Society, depuis 2023: ONG Tagaranna Literary Day
- 2011-2020: membre de la société et du conseil d'administration de l'école estonienne de Strasbourg

Détachements

- 2007: Conseil d'État, Paris
- 2005: Bundesverwaltungsgericht, Leipzig
- 2000: Ministère de la justice, Paris
- 2000: Ministère de la justice, Stockholm
- 1999: École Nationale d'administration (ENA), Paris, France
- 1997: Service juridique de la Commission européenne, Bruxelles
- 1995: Service juridique de Commerzbank, Hambourg
- 1994: Cabinet d'avocat de Mes Lukanow & Tönnemann, Euskirchen, et étude de notaire de Me Detlef Prömse, Bad Münstereifel
- Concours Telders de tribunal fictif en droit international, La Haye, Pays-Bas
- 1991: atelier sur la diplomatie et les affaires mondiales, Washington

Cursus

- 1992-1997: études de droit, université de Tartu et de Hambourg
- 1997: licence en droit, université de Tartu, Estonie
- 1998: master en droit, université de Münster, Allemagne (bourse d'études du DAAD)
- 2002: études de troisième cycle et recherche en droit, Institut universitaire européen de Florence, Italie, et université de Kiel
- 2003: doctorat en droit, université de Tartu

Décorations

- Chevalier de l'Ordre national du Mérite (France)
- Ordre de la Croix Blanche, quatrième classe (Estonie)

Distinctions

- Meilleur formateur de juges, 2016 (Estonie)
- Européen de l'année 2013 (Mouvement européen, Estonie)
- Justice dans le Monde avec le CCJE, 2009 (Madrid)

Publications

Autrice d'ouvrages de droit, d'un dictionnaire juridique et de nombreuses autres publications (voir liste ci-après)

Principaux ouvrages:

- «Euroopa Liit ja Euroopa Ühendus: institutsioonid ja õigus» (L'Union européenne et les Communautés européennes: institutions et droit), 1999;
- coautrice d'un dictionnaire juridique français-estonien, 2002;
- «Kohtuniku eriarvamus. elle võimalikkus ja vajalikkus Eesti Vabariigi Riigikohtus ja Euroopa Kohtus» (Possibilité et nécessité d'une dissidence judiciaire [opinion dissidente] à la Cour suprême de la République d'Estonie et à la Cour européenne de justice), mémoire, 2003
- «Õppematerjal kohtunikele: Eelotsuse küsimine Euroopa Kohtult» (Manuel pour juges: Références à la Cour de justice des Communautés européennes), 2005;
- «Euroopa Liidu õigussüsteem ja Eesti õiguse koht selles» (L'ordre juridique de l'Union européenne et le droit estonien), 2006;
- rédactrice en chef des travaux du XXVe congrès de la FIDE, 2012;
- coautrice du commentaire de la Constitution estonienne, 2017;
- «Euroopa Inimõiguste Kohus ja Eesti õigus» (La Cour européenne des droits de l'homme et le droit estonien), 2017.

Hobbys

Théâtre (Tagora, Vilde Theatre, “Court in the Act”); festival de littérature; chorale et dance folklorique.

Julia Laffranque
Liste de publications

Sélection de publications et de livres parmi plus de 100 publications sur le droit européen en estonien, anglais, français, allemand et traduits dans d'autres langues européennes (comme le roumain), publiés dans l'Union européenne et aux États-Unis.

2023

Europe Is Looking for a Super-Judge, *Juridica International*, 32, 2023, pp. 131-151.

2022

Euroopa Inimõiguste Kohus kui Euroopa inimõiguste konventsiooni kohaldaja ja tõlgendaja // e-raamat, Inimõigused, Õiguskantsleri kantselei (The European Court of Human Rights as an Applier and Interpreter of the European Convention on Human Rights // Chapter in the e-handbook, Human Rights, the first collection on human rights in Estonian, edited by, Chancellor of Justice's Chancellery).

Council of Europe /European Court of Human Rights With and Without Russia. Raising and Lowering of the Russian Flag in Strasbourg: Its Impact and Implications for Human Rights in Europe, *Juridica* 5, 2022, pp. 303-325.

Is Everything Measurable, Including Human Rights? *Juridica*, 6, 2022, pp. 379-390.

2021

The European Court of Human Rights: In Service of the People? // The Future of Legal Europe: Will We Trust in It? *Liber Amicorum in Honour of Wolfgang Heusel*, Springer, 2021 pp. 449-482.

2020

The Ombudsman in the Eyes of the European Court of Human Rights // *Juridica International*, 29, 2020, pp. 95-107.

Commentary of Estonian Constitution, Tallinn: Juura.

2019

Kohtute sõltumatus Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika põhjal // *Riigikohus/Varrak: Kohtute Aastaraamat 2018*, lk 57-83.

2018

(Just) Give Me a Reason ... // *Juridica International* 27, 2018, pp 12-35.

Speech of Julia Laffranque, Proceedings of the High-Level Conference of Ministers of Justice and representatives of the Judiciary which was held on 21-22 April 2016 in Sofia (Bulgaria) in the framework of the Bulgarian Chairmanship of the Committee of Ministers of the Council of Europe, "Strengthening Judicial Independence and Impartiality as a Pre-condition for the Rule of Law in Council of Europe Member States".

2017

A Look at the European Court of Human Rights' Case Law on Moral Issues and Academic Freedom // *Juridica International* 26, 2017, pp 34-46.

PSTS peatükki vastutav toimetaja ja kaasautor, Põhiseaduse kommenteeritud neljas, parandatud ja täiendatud väljaanne, Tallinn: Juura 2017. Toimetuskolleegium: Ülle Madise (peatoimetaja), Hent Kalmo, Lauri Mälksoo, Raul Narits, Peep Pruks, Jüri Raidla, Priit Vinkel.

Monograafia „Euroopa Inimõiguste Kohus ja Eesti õigus“ (book, *European Court of Human Rights and Estonian law*), Tallinn, Juura, 134 lk.

2016

Euroopa Inimõiguste Kohus ja Eesti õigus: kas monoloog või dialoog? Eesti kohta tehtud lahendite mõju Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikale // *Juridica*, XVIII/2016, lk 539-551
La Cour européenne des droits de l’homme: Conscience de l’Europe // *La protection des droits de l’homme par les cours supranationales*, Actes du colloque des 8 et 9 octobre 2015, sous la direction de Joel Andriantsimbazovina, Laurence Burgogues-Larsen, Sébastien Touzé, Fondation René Cassin, Publication de l’Institut international des droits de l’homme n°31, Paris: Éditions A. Pedone, 2016 pp 231-238.

Europäische Identität und Ethik. Überlegungen zu ethischen Grundlagen der europäischen Rechtsprechung // *Juridica International* 24, 2016 // pp. 3-13.

Estonia. In I. Motoc & I. Ziemele (Eds.), *The Impact of the ECHR on Democratic Change in Central and Eastern Europe: Judicial Perspectives* (pp. 153-175). Cambridge: Cambridge University Press.

2015

Autor: e-Raamat „Euroopa Liidu õigussüsteem Eesti õiguses“ (I-III peatükk), Tallinn: juura (e-book „European Union Legal System and Estonian Law“).

(With Michal Kucera). Dawn raids, surprises and promises on competition and human rights // *Mélanges en l’Honneur de/Essays in Honour of Dean Spielmann, Liber amicorum Dean Spielmann*, Josep Casadevall, Guido Raimondi, Erik Fribergh, Patrick Titun, Peter Kempees, John Darcy (eds), Wolf Legal Publishers, 2015, pp 307-317.

European Human Rights Law and Estonia: One- or Two-way Street? // *Juridica International* (23) 2015, pp 4-16.

Euroopa Liidu Nobeli auhind // *Juridica* 11/2015, lk 98 - 103.

2014

Can’t Get Just Satisfaction // *Judgments of the European Court of Human Rights - Effects and Implementation*, Prof. Dr. Anja Seibert-Fohr and Prof. Dr. Mark Villiger (eds.) *Studies of the Max Planck Institute Luxembourg for International, European and Regulatory Procedural Law*, Prof. Dr. Burkhard Hess (sarja toimetaja), Nomos, 2014, 978-3- 8487-1869-6, pp. 75-114.

Speech during Panel Discussion: In the Era of Legal Pluralism The Relationship between the EU, National and International Courts, and the Interplay of the Multiple Sources of Law (31 May 2014), pp. 126-134 // *Proceedings: Speeches from the XXVI FIDE Congress The XXVI FIDE Congress in Copenhagen, 2014 Congress Publications Vol. 4*, Editors: Ulla Neergaard & Catherine Jacqueson, published on the FIDE Congress website: www.fide2014.eu, Copenhagen 2014.

Kallis Julia! Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtunik // *Kiri iseendale. Mida ma tean nüüd, koostaja Tiina Jõgeda*, OÜ Hea Lugu, 2014, 978-9949-538-41-6, lk 59-64.

Estonia’s Trump in Europe - Protection of Human Rights // *Estonian Foreign Policy Yearbook 2013*, Andres Kasekamp, Lauri Mälksoo (toimetajad/eds.) *Estonian Foreign Policy Institute*, 2014, pp. 125-140.

Subsidiarity: Dialogue between the Court and national courts, Session II - the Court in the year 2030, Comments // *Conference on the long-term future of the European Court of Human Rights. Conférence sur l’avenir à long terme de la Cour européenne des droits de l’homme*, *Proceedings/Actes*, Oslo, 7.-8 April/Avril 2014, Council of Europe, PluriCourts, 2014, pp. 68-77.

Judicial Independence in Europe: Principles and Reality, in Nils A. Engstad; Astrid Laerdal, Bard Tonder (eds.), *The Independence of Judges*, Eleven International Publishing, The Hague, 2014, pp. 127-148.

(With Angelika Sarapuu). Mõistlik aeg ning selle tagamine tsiviil- ja halduskohtumenetluses // *Juridica* (2013), nr 10, lk. 727-741.

2013

Should Poverty, Democratic Deficit and a Lack of Judicial Protection be Challenged and if so how? A Look at the Rule of Law through the Eyes of the European Court of Human Rights, in FS Werner Krawietz 80 Positivität, Normativität und Institutionalität des Rechts, eds. Aulis Aarnio, Thomas Hoeren, Stanley L. Paulson, Martin Schulte and Dieter

Wyduckel, Berlin: Duncker& Humblot, 2013, S. 177-199;

Unind minți remarcabile ale dreptului european: cei 50 de ani ai Federației Internationale de Drept European, *Revista Romana de Drept European*, 4,2013, pp.153-165 Preface Inimõigused Eestis (Human Rights in Estonia), Eessõna Eesti Inimõiguste Keskuse aastaaruande 2012, Arvutivõrgus.

A vision of European Law and the future of the European Union, Oxford Law Society, Trinity Term 2013, p. 15-16.

Who has the last word on the protection of human rights in Europe? //Cohérence et impact de la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme. Liber amicorum Vincent Berger édité par Leif Berg, Monsterrat Enrich Mas, Peter Kempees, Dean Spielmann, Oisterwijk: Wolf Legal Publishers, 2013, pp. 223-244. (Mélange).

Eesti - Euroopa õigusriik? // *Riigikogu Toimetised* Nr. 27, 2013, lk. 33-36.

Grundrechte in Bedrängnis: ein Blick aus Strassburg.// *Österreichisches Anwaltsblatt*, 2013, nr. 5, S. 279-283.

Kas ja kuidas vaidlustada vaesust, demokraatiapuudust ja õiguskaitse nappust? Vaade õigusriigile läbi Euroopa Inimõiguste Kohtu silmade. //*Juridica* (2013), nr 1, lk. 27-40.

2012

PSTS osa kommentaari kaasautor; Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne, 1048 lk Toimetuskolleegium: prof. Ülle Madise, mag. iur. Berit Aaviksoo, LL.M. Hent Kalmo, prof. Lauri Mälksoo, prof. Raul Narits, PhD (õigus) Peep Pruks, Priit Vinkel. Who has the Last Word on the Protection of Human Rights in Europe? // *Juridica International* XIX, 2012, pp. 117-134.

Estland. Ein Blick auf das Verhältnis von nationalem Recht und Europarecht aus Tartu und Strassburg//*kogumikus Das Verhältnis von nationalem Recht und Europarecht im Wandel der Zeit. Band I* Jürgen Schwarze (Hrsg.) *Schriftreihe Europäisches Recht, Politik und Wirtschaft* herausgegeben von Prof. Dr. Dr. h.c. Jürgen Schwarze Direktor des Instituts für Öffentliches Recht der Universität Freiburg Abteilung Europa- und Völkerrecht, Nomos: Baden-Baden, 2012, lk 261-281.

(Editor) XXV FIDE Congress 2012 Volumes I, II, III, Tartu Ülikooli Kirjastus, 2012: The Protection of Fundamental Rights Post-Lisbon: The Interaction between the Charter of Fundamental Rights of the European Union, the European Convention on Human Rights and National Constitutions, Reports of the XXV FIDE Congress, Tallinn 2012, general rapporteur prof. Leonard F-M. Besselink, Tallinn: Tartu University Press 2012; Volume 1. 852 pp.

The Interface between European Union Energy, Environmental and Competition Law; Reports of the XXV FIDE Congress Tallinn 2012, Volume 2, editor Prof. Julia Laffranque, General Rapporteur Prof. Peter D. Cameron, Tallinn 2012 Tartu University Press, 560 pp. The Area of

Freedom, Security and Justice, Including Information Society Issues, Reports of the XXV FIDE Congress Tallinn 2012, Volume 3, editor Prof. Julia Laffranque, General Rapporteur Prof. Valsamis Mitsilegas, Tallinn 2012 Tartu University Press, 686 pp.

Judicial independence - as natural as the air we breathe, // in Dommernes uavhengighet. Den Norske Dommerforening 100 Ar. Fagbokforlaget, 2012, (Chapter 14) pp. 325-343. FIDE juubelikongress Euroopa õiguse pealinnas // Juridica (2012), nr 2, lk 134-141

2011

FIDE - Uniting Great Minds of European Law: 50 years of the International Federation for European Law. //Juridica International XVIII 2011, lk 173-181.

Tütre kiri Machiavellist. Mälestusfragmendid isast, kes ei mahtunud kivile .... kogumikus: Vahing. Mälestusi Vaino Vahingust (koostaja Külli Trummal), Tartu: Hermes, 2011, lk 225-241.

„Euroopa Inimõiguste Kants“, FP Infoleht aprill-mai 2011

2010

Independencia judicial e Associações de Juizes: pontos de vista expressos no contexto do Conselho Consultivo dos Juizes Europeus, Julgar (Edição da Associação Sindical dos Juizes Portugueses), Wolters Kluwer, Janeiro-Abril 2010 No. 10, pp. 199-207.

‘Community, Identity, Stability’: Ideals and Practice in Building a Bridge between the Legal Systems of the European Union and One of the Smallest of the ‘Brave New World’// in: The Application of EU Law in the New Member States. Brave New World, edited by Adam Lazowski, The Hague: T.M.C. Asser Press, 2010, lk 157-207.

Euroopa Liit ja selle toimimine uues kuues// Euroopa Liidu leping. Euroopa Liidu toimimise leping. Konsolideeritud versioonid. Tallinn: Juura, 2010, lk 13-23.

Euroopa Kohtunike Konsultatiivnõukogu missioonist ja tööst presidendi kogemuse varal // Kohtute aastaraamat 2009, lk 167-171.

2009

Sõltumatu ja demokraatlik õigusriik Riigikohtu praktikas Eesti Euroopa Liidu liikmesuse kontekstis // Juridica (2009), nr 8, lk 483-499.

15 aastat riigikohtunike eriarvamusi // Juridica (2009), nr 8, lk 536-539

Harmonization of Estonian Law with European Union Law // kogumikus: Estonia’s Way into the European Union, compiled by Karin Rannu, General Editor Kaja Tael, English Language Editor Kyllike Sillaste-Elling, Tallinn: Estonian Ministry of Foreign Affairs, 2009, pp. 99-107.

2008

Judicial Borrowing: International & Comparative Law as Nonbinding Tools of Domestic Legal Adjudication with Particular Reference to Estonia // The International Lawyer, Winter 2008, Volume 42, Number 4, pp.1287-1302.

kaastöö/kaasautor (PSTS osa) // Eesti Vabariigi Põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn: Juura, teine, täiendatud väljaanne, 2008, lk 771-793.

Mis on Eesti õigusmaastikul muutunud seoses põhiseaduse täiendamise seadusega? kogumikus // Eesti kohtu lugu. 2006.-2008. aastal peetud kohtuteemaliste ettekannete valikkogumik, Tartu: Riigikohus, 2008, lk 59-68.

(Avec Rodolphe Laffranque). Les modifications apportées à la Constitution estonienne du fait de l’adhésion à l’Union Européenne et leur mise en œuvre par la Cour d’Etat // Revue d’études politiques et constitutionnelles est-européennes, 2008 No 1 p 91-103.

Lissaboni leping: väliselt olemasoleva lepingu reform, kuid sisult siiski põhiseadus? //

Riigikogu Toimetised nr 17, 2008, lk-d 59-67.

(With Lembit Uibo). Preparing the European Union for the Future? Necessary Revisions of Primary Law after the Non-Ratification of the Treaty establishing a Constitution for Europe. FIDE XXIII Congress Linz 2008. Congress Publication Vol. 1. Heribert Franz Koeck; Margit Maria Karollus (Hrsg.) Wien: Nomos, 2008, pp. 81-113.

Der Beitritt und die neuen Mitgliedstaaten. Estland // Franz Merli, Stefan Huster (Hrsg.), Die Verträge zur EU-Osterweiterung. Kommentar mit systematischen Erläuterungen, Berlin: BWB Berliner Wissenschafts-Verlag, Neuer Wissenschaftlicher Verlag (Österreich), 2008, S. 521-547.

Riigikohtu halduskolleegiumi Euroopa Kohtult eelotsuse küsimise kogemus // Kohtute aastaraamat 2007, lk-d 113-122.

(Avec Rodolphe Laffranque). La justice-administrative en Estonie, présentation générale // RFDA (Revue Française de droit administratif), 24. aastakäik, No 2, mars-avril 2008, pp. 273-275.

Kas Euroopa Liidu ühine õigussüsteem on olemas? // artiklitekogumikus Õiguskeel 2005-2007, Tallinn: Juura Keeleraamat, 2008, lk-d 9-16.

(With Rose D'Sa). Getting to Know You: The Developing Relationship between National Courts of the "Newer" Member States and the European Court of Justice with Particular Reference to Estonia // European Business Law Review 2008, Vol. 19, pp. 311-320.

2007

Europäisches versus Estnisches Rechtssystem - Anschein oder Wirklichkeit? //

Rechtstheorie II. Sonderheft Estland Multiple Modernität, Globalisierung der Rechtsordnung und Kommunikationsstruktur der Rechtssysteme. Internationales Symposium zur Theorie der Rechtskommunikation an der Universität Tartu im Patl, 2006. Herausgegeben von Werner Krawietz und Raul Narits, 38. Band. 2007. Heft 2/3 (Duncker & Humblot), S. 203-218.

A Glance at the Estonian Legal Landscape in View of the Constitution Amendment Act // Juridica International 2007 pp. 55-66.

Pilk Eesti õigusmaastikule põhiseaduse täiendamise seaduse valguses. Euroopa Liidu õigusega seotud võtmeküsimused põhiseaduslikkuse järelevalves // Juridica (2007) hr 8, lk 523-536.

Euroopa õigus 50 aastaga Roomast Tartusse // Diplomaatia (nr 43) aprill 2007, lk 7-9.

2006

Euroopa Kohtu eelotsus Eesti kohtupraktika mõjutajana // Riigikogu Toimetised nr 14, 2006, lk 83-90.

Ratification of the European Constitution in Estonia: A New Constitution for Estonia? // Anneli Albi, Jacques Ziller, The European Constitution and National Constitutions: Ratification and Beyond, The Netherlands: Kluwer Law International, 2007, lk 79-88.

Eesti õigusharidus ja -teadus globaalsete ning euroopalike väljakutsete kontekstis // Juridica (2006) nr 5, lk 300-306.

Access to, and Provision of, Legal information in the Transition from Communism to Democracy in Estonia, ajakirjas: Legal Information Management, Cambridge University Press, Journal of the British and Irish Association of Law Libraries. Vol. 6 Number 2 Summer 2006, lk 113-119.

Working visit by Mrs Laffranque to the federal administrative court of Germany. Impressions from a study trip to the German federal Administrative Court, Association of the Councils of State and Supreme Administrative Jurisdictions of the European Union, Newsletter Nr 15, Brussels April 2006, pp. 7-9.

Kas Euroopa Liidu ühine õigussüsteem on olemas? // Õiguskeel (2006) nr 1, lk 3-10.

Euroopa põhiseaduse lepingu peied Tallinnas. Mis saab edasi? //Juridica (2006) nr 1, lk 17-23.

Arutleti Euroopa põhiseaduslike arengute üle. Ülevaade rahvusvahelisest konverentsist „Euroopa põhiseaduse lepingu ratifitseerimine: mõjud rahvuslikele põhiseadustele” Tallinnas 2005. aasta novembris// Eesti Majanduse Teataja nr 2, 2006, lk 8-12.

„Euroopa Liidu õigussüsteem ja Eesti õiguse koht selles” (book: „European Union Legal System and Estonian Law”), Tallinn: Juura (536 pp).

2005

Õppematerjal kohtunikele 2005: Eelotsuse küsimine Euroopa Kohtult, (book: „Preliminary References to the European Court of Justice”), Tartu: Eesti Õiguskeskus, 2005 (101 pp). The Judicial System of Estonia and European Union Law // International Journal of Legal Information: the official journal of the International Association of Law Libraries Volume 33 • Number 2 • Summer 2005, pp. 224-239.

Põhiseadus Euroopa Liidus ja meil. II osa Põhiseadusest meil - Eesti põhiseaduse tundmine on edu võti// Eesti Majanduse Teataja nr 9, 2005, lk 4-7.

Põhiseadus Euroopa Liidus ja meil. I osa Euroopa põhiseaduse lepinguga seotud arengud, Eesti Majanduse Teataja nr 8, 2005, lk 14-16.

(With Marelle Leppik and Gea Suumann). Õigusemõistmise ja meedia suhted Eestis ja Euroopas // Juridica (2005) nr 5, lk 332-339.

(With Anneli Albi). Asutati Euroopa Õiguse Ühendus (koos Anneli Albiga)//Õiguskeel (2004) nr 5, lk 45-47.

(With Anneli Albi). Asutati Euroopa Õiguse Ühendus (koos Anneli Albiga)// Eesti Majanduse Teataja nr 12, 2004, lk 6-7.

Kohtuniku eriarvamus// Riigikogu Toimetised (RiTo) 10/2004, lk 57-66.

2004

(With Anneli Albi). Asutati Euroopa Õiguse Ühendus// Juridica (2004) nr 9, lk 648-649.

Põhjalik eessõna kogumikule Euroopa Liidu leping. Euroopa Ühenduse asutamisleping. Muudetud Nice'i lepinguga. Tallinn: Juura. Eesti Õiguskeele Keskus, 2004.

(Special Theme: Enlargement and Further Integration of the European Union: a Uniform Vision for Europe?) The Constitution of Estonia and Estonia's Accession to the European Union // Baltic Yearbook of International Law (4), 2004, pp 1- 20.

Dissenting Opinion in the European Court of Justice - Estonia's Possible Contribution to the Démocratisation of the. European Union Judicial System // Juridica International IX (2004) pp. 14-23.

(With Anneli Albi). National Report. Estonia FIDE kogumikus: Migration and Asylum Law and Policy in the European Union. FIDE 2004 National Reports. Imelda Higin (editor), Kay Hailbronner (general rapporteur). Cambridge: Cambridge University Press, 2004.

Eriarvamus vahekohtus ja kohtuvälises organis // Juridica (2004) nr 4, lk 262-271.

Eesti huvid Euroopa Kohtus - kas sise- või välispoliitika? // Eesti Välispoliitika Instituudi kuukiri Diplomaatia.

Estlands Grundgesetz und der EU-Beitritt // kogumikus Deutsch-Estnische Rechtsvergleichung und Europa, Hrsg. Sven I. Oksaar, Niels von Redecker. Studien des Instituts für Ostrecht München. Bd. 50 Frankfurt am Main, Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien: Peter Lang Europäischer Verlag der Wissenschaften (2004). S. 35-50.

2003

Kohtuniku eriarvamus Eesti Vabariigi Riigikohtus // *Juridica* (2003) nr 9, lk 624-633.
Normitehnika käsiraamatu koostamine koos teiste autoritega. Normitehnika käsiraamat, Tallinn: AS Juura, 2003. 144 lk.

(Raamatuna ilmunud väitekirj): Kohtuniku eriarvamus. Selle võimalikkus ja vajalikkus Eesti Vabariigi Riigikohtus ja Euroopa Kohtus. 10 sarjas *Dissertationes iuridicae universitatis tartuensis*. Tartu: TÜ kirjastus, 2003. 293 lk.

Dissenting Opinion and Judicial Independence // *Juridica International VIII* (2003) pp. 162-172.

Kuidas oma õiguste kaitseks Euroopa Kohtusse pöörduda // *Maksumaksja mai* 5(67) 2003, lk 28-30.

Kohtunik kohtunike vastu: kohtuniku eriarvamus mõistest // *Õiguskeel* (2003) 2, lk 18-23.

Eesti põhiseaduse ja Euroopa õiguse kooselu // *Juridica* (2003) nr 3, lk 180-190.

(Editor) *Euroopa Kohtu Lahendid II (ECJ Case law in Estonia, Volume II)*, Tallinn: AS Juura, 2003.

2002

Year in Review: European law. Contributions by James H. Bergeron, Julia Laffranque, Robert Insani, Charikleia Kikolopoulou, Alessandra Arcuri, Silvia Morlino, Solvita Harbacevica, Jorge Llevat, Alejandro Negro Sala, Albert Agustinoy Guilayn, Kimberly Ann Page and Ashley Roughton. 36 *International Lawyer* 2002, VOL 36; PART 3, pp. 855-878.
Legal editor of the book by Thomas Oppermann „Euroopa õigus“ („Europarecht“, Estonian translation from German), Tallinn: AS Juura, 2002. 818 pp.

Õigusaktide kodifitseerimise tähendusest ja vajadusest // *Juridica* (2002) nr 9 lk 586-587.

(With Ülle Madise, Kalle Merusk, Jüri Põld, Märt Rask). Põhiseaduse täiendamise seaduse eelnõust // *Juridica* (2002) nr 8 lk 563jj.

Co-existence of the Estonian Constitution and European Law // *Juridica International VII* (2002) pp. 17-27.

Eessõna raamatule: Euroopa Liit. Lepingud. Nice'i leping. Euroopa Liidu leping. Euroopa Ühenduse asutamisleping. Euroopa Liidu põhiõiguste harta. Tallinn: Eesti Õigustõlke Keskus, 2002, lk 3-6.

Euroõigus ja Eesti õigusloome // *Akadeemia* 2002, nr 5, lk 1043-1063.

(With Rodolphe Laffranque). *Prantsuse-eesti-prantsuse õigussõnaraamat (Dictionnaire juridique, Français-estonien/Estonien-français // French-Estonian-French Legal Dictionary)* Justiitsministeerium, Prantsuse Suursaatkond Eestis. Kirjastaja: Juura Õigusteabe AS, Tallinn, 2002 (443 lk).

(With Rose D'Sa). Domestic implementation of E.U. regulations in Estonia: a flawed methodology or necessary transposition? // *European Law Review*, February 2002, p 91-99.

2001

Euroopa Kohtu lahendid nüüd ka eesti keeles // *Õiguskeel* (2001) nr 5, lk 52.

Estland zwischen zwei Verfassungen // *Eine Verfassung für die Europäische Union. Beiträge zu einer grundsätzlichen und aktuellen Diskussion.* Heiner Timmermann (Hrsg.), Opladen: Leske+Budrich, 2001, S 281 -304.

Euroopa Liit Eesti seaduste mõjutajana // *Riigikogu Toimetised (RiTo)* 4/2001, lk 120-127.

Lojaalsuse põhimõte Euroopa Liidus ja selle mõju Eestile // *Juridica* (2001) nr 9 lk 616 - 625.

Editorikogumik: Euroopa Kohtu Lahendid. Kogumiku koostaja ja Euroopa Kohut tutvustava osa autor, (editor and preface, ECJ Case law in Estonia, Volume I), Justiitsministeerium, AS Juura, Tallinn, 2001 (464 lk).

The Europe Agreement between Estonia and the EU // Towards a political unification of Europe (?), European Public Law Series Bibliothèque de droit public européen, Volume XVI, London: Esperia Publications Ltd, 2001, p 69-86.

Constitution of the Republic of Estonia in the Light of Accession to the European Union // Juridica International VI (2001) pp. 207-221.

Euroopa Liidu põhiõiguste harta - ühineva Euroopa (sh Eesti) loomulik areng? // Riigikogu Toimetised (RiTo) 3/2001, lk 221-231.

Võrdõiguslikkuse seadus - samm Euroopasse või lõhe meeste ja naiste vahel?, Korp! Filiae Patriae artiklile kogumik: „Eesti naine sillakohtust võrdõiguslikkuseni“, Tartu, 2001 lk 77-87.

2000

Euroopa Liit - segaste mõistete paradiis (2) // Õiguskeel (2000) nr 5, lk 27-32.

Euroopa Liit - segaste mõistete paradiis (1) // Õiguskeel (2000) nr 4, lk 19-27.

Kas ühinev Euroopa vajab ühtset konstitutsiooni? // Juridica (2000) nr 7 lk 471-481.

Eesti assotsiatsioonileping Euroopa Liiduga. Juriidilised, eelkõige konstitutsioonilised aspektid //Juridica (2000) nr 4 lk 224-237.

Selgus ja arusaadavus Euroopa Liidus ja Euroopa Liidust // Juridica (2000) nr 3 lk 157 jj.

1999

Euroopa Liit ja Euroopa Ühendus. Institutsioonid ja õigus (law book: European Union and European Communities. Law and Institutions), sarjast Avaliku halduse alused, Sisekaitseakadeemia, Tallinn, 1999 (194 lk.).

Influence of European Community Law on Estonian Law and, in Particular, Law-Making // Juridica International IV (1999) pp. 86 ff.

Põhiseaduse kohtu ja normikontrolli võimalikkusest Eestis Saksamaa näitel // Juridica (1999) nr. 6 lk. 303 jj.

1998

Kohus Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikkel 177 tähenduses: kohtu mõiste erinev käsitlemine Saksa ja Euroopa õiguses //Juridica (1998) nr.7, lk. 328 jj.

1997

Euroopa Ühenduse kohtu ja Euroopa Liidu liikmesriikide kohtute ning Eesti kui võimaliku liikmesriigi kohtute vahelisest koostöö //Juridica (1998) nr.5, lk. 250 jj.

Mis on TAIEX- Office? // Juridica (1997) nr. 2 lk. 92 jj.

1996-1997

Justiitsministeeriumi Euroopa Liidu Õiguse Teataja tegevtoimetaja (editor of the publication: Gazette of the European Union at the Estonian Ministry of Justice)

1996

Justiitsministeeriumit tutvustav brošüür inglise keeles (a booklet introducing the Estonian Ministry of Justice in English)